

UPPSALA
UNIVERSITET

BESLUT

2022-12-15 Dnr UFV 2022/2128

Miljödepartementet

Box 256
751 05 Uppsala

Besöksadress

Dag Hammarskjölds väg 7

Handläggare

Johanna Andersson Raeder

Telefon

018-471 00 00

www.uu.se

Johanna.andersson.raeder@uu.se

Lokal och regional klimatomställning - underlag inför klimatpolitisk handlingsplan 2023 (M2022/01830)

Beslut

Härmed beslutas

- att Uppsala universitet överlämnar bifogat expertyttrande som sitt svar på rubricerad remiss.

Beredning med

Bitr. kanslichef Magnus Ödman

Bakgrund

Uppsala universitet har anmodats att lämna synpunkter på rubricerad remiss.

Bifogat yttrande har utarbetats av professor Chuan-Zhong Li vid Nationalekonomiska institutionen och professor David Langlet vid Juridiska institutionen.

Beslut i detta ärende har i rektors frånvaro fattats av undertecknad prorektor i närvaro av ställföreträdande universitetsdirektör Per Abrahamsson, efter föredragning av utbildningsledare Johanna Andersson Raeder. Närvarande därutöver var Uppsala studentkårs ordförande Anton Sánchez Sulejmani.

Coco Norén

Johanna Andersson Raeder

UPPSALA
UNIVERSITET

YTTRANDE

2022-12-15 Dnr UFV 2022/2128

Miljödepartementet

Box 256
751 05 Uppsala

Besöksadress

Dag Hammarskjölds väg 7

Handläggare

Johanna Andersson Raeder

Telefon

018-471 00 00

www.uu.se

Johanna.andersson.raeder@uu.se

Lokal och regional klimatomställning - underlag inför klimatpolitisk handlingsplan 2023 (M2022/01830)

Uppsala universitet har anmodats att lämna remissyttrande gällande rapporten Lokal och regional klimatomställning – underlag inför klimatpolitisk handlingsplan 2023 (M2022/01830). Universitetet tillstyrker rapportens förslag och vill anföra följande.

Rapporten syftar till att föreslå styrmedel och åtgärder för att bidra till en lokal och regional klimatomställning i hela landet. Förslagen ska på ett långsiktigt hållbart och kostnadseffektivt sätt bidra till att de nationella såväl som de globala klimatmålen kan nås.

De föreslagna styrmedlen är ämnade att uppnå de mål som satts upp för 2030 och 2045, givet den vid beslutstillfället gällande politiska inriktningen, såsom klimatbonussystemet och energiskatten.

I och med att klimatbonusen nu avskaffats, och att reduktionsplikten såväl som skatten på bensin och diesel har eller kan komma att sänkas, bedöms dessa styrmedel inte längre vara tillräckliga för att nå de uppsatta målen. Därmed behövs kraftfullare åtgärder inom andra områden. En annan utmaning är att den på EU-nivå överenskomna ansvarsfördelningen gällande minskade koldioxidutsläpp har skärpts. Sverige förväntas minska sina koldioxidutsläpp med 50 % till år 2030 (från 2005 års nivå) i stället för 40 % i tidigare överenskommelse. Uppsala universitet vill betona vikten av att dessa förändringar beaktas i framtagandet av den nya klimatpolitiska handlingsplanen.

Utredningen ger 10 brett definierade förslag. De inkluderar: Nationell samordnare för färdplan för kommuner och regioners klimatomställning (förslag 1); regional upphandlingssamordning (förslag 6) samt regional mobilitets- och tillgänglighetssamordningsfunktion (förslag 7). Förslagen har inte, utifrån deras betydelse för klimatomställningen, getts någon inbördes rangordning, något som efterfrågades i utredningsdirektivet. Utredarna menar att osäkerheter och antaganden gör det svårt att kvantifiera de olika förslagens påverkansgrad gällande minskade utsläpp. Uppsala universitet menar dock att det är svårt att utvärdera i vilken utsträckning förslagen kan bidra till att uppnå målen utan att en kvantitativ

analys görs. Utan rangordning kan det också vara svårt att göra eventuella prioriteringar mellan de föreslagna styrmedlen och åtgärderna.

Den kvalitativa ansatsen om klimateffekt, synergieffekter på andra miljö- och samhällsmål samt kostnadseffektivitet med mera är informativ (Figur 6). Dock verkar de bedömningar som görs vara alltför optimistiska. De flesta förslagen har positiva eller mycket positiva effekter på samtliga aspekter som redovisas. Till exempel uppges förslag 6 och 7 ha mycket positiva klimateffekter, positiva sysselsättningseffekter och positiva långsiktiga budgeteffekter. Detta är emellertid antaganden för vilka det inte kan sägas finnas forskningsstöd.

Att medborgarnas ansvar och beteendeförändringar inte beaktats i denna utredning är enligt Uppsala universitet otillfredsställande då de är mycket relevanta för klimatomställningar på lokala och regionala nivåer mest sannolikt med hög kostnadseffektivitet.

Med undantag för förslaget om att utreda hur stora energi- och eleffektanvändande verksamheter på lämpligt sätt kan omfattas av tillstånds- och anmälningsplikt enligt miljöbalken respektive miljöprövningsförordningen, menar utredningen att alla föreslagna åtgärder kan genomföras utan några lagändringar. Detta har fördelar i termer av flexibilitet och möjligheten att tidigt genomföra åtgärder utan behov av en lagstiftningsprocess. Dock kan behovet av tydlighet och långsiktigt stabila förutsättningar tala för att en rättslig reglering är att föredra. Detta bör övervägas t ex med avseende på behovet av att tydliggöra kommuners roll i klimatomställningen.

Utredningens fokus på kunskapshöjande åtgärder kopplade till miljöhänsyn i offentlig upphandling är välkommet då regelverket för upphandling tillåter mer miljö- och klimathänsyn än vad som i många fall faktiskt tas, och att en viktig orsak är att aktörer som små kommuner har svårt att utnyttja regelverkets möjligheter fullt ut, eller drar sig för att försöka av rädsla för att drabbas av skadeståndsanspråk och/eller tidsutdräkter på grund av att upphandlingar behöver göras om. Att kombinera fleråriga stöd till upphandlingssamordning med stöd för och utvecklande av bättre och mer relevanta vägledningar för klimathänsyn i olika former av upphandlingsförfaranden framstår som ett bra och potentiellt verkningsfullt arbetssätt. Det kan stärka många aktörers kapacitet att på ett effektivt och rättssäkert sätt nyttja upphandlingslagstiftningens fulla potential på klimatområdet.

UPPSALA
UNIVERSITET

YTTRANDE

2022-12-15

Dnr UFV 2022/2128

Tre utredningar med skilda fokusområden, *Transportområdets klimatomställning* (I2021/01006), *Näringslivets klimatomställning* (N2021/01037) samt *Lokal och regional klimatomställning* (M2022/01830) ska gemensamt utgöra underlag till klimatpolitisk handlingsplan 2023. Uppsala universitet ser positivt på det faktum att viss interaktion förekommit mellan de tre utredningarna. Likväl menar universitetet att mer arbete krävs för att de tre utredningarna ska utgöra ett väl sammanhållet underlag.